

VLIZINE

jrg. 14, nr. 1 (januari 2013)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Deze gratis on line uitgave van het Vlaams Instituut voor de Zee vzw verschijnt maandelijks en wordt verspreid onder alle geïnteresseerden.

V.U.: Jan Mees

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey

Reacties naar: jan.seys@vliz.be

Volg VLIZ nu ook op Twitter: [@jmeesvliz](https://twitter.com/jmeesvliz)

Het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) wil via dit e-zine maandelijks informeren over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen. Alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht om in het eerstvolgende VLIZINE te worden opgenomen. Dit bericht bereikt u via de VLIZINE rondzendlijst. Om uw abonnement op deze nieuwsbrief te beheren, ga naar [deze link](#). Archieven van dit e-zine zijn raadpleegbaar via deze [link](#).

NIUW! Vanaf heden kun je de berichten uit de VLIZINE ook dagelijks of wekelijks ontvangen. Ga naar [deze link](#)

1. Kalender

- 1.1. Naar een sterker marien biotechnologieonderzoek in Europa
- 1.2. Conferentie over de biologie van diepzeevis in Glasgow
- 1.3. Kustforum 2013 in Oostende
- 1.4. Marine Art - zeewetenschappen zetten zeil naar de kunstwereld
- 1.5. [Registratie voor Jongerencontactdag 2013 en voorafgaande VLIZ mini-symposium nu open!](#)

2. Publicaties

- 2.1. Honderd kindervragen. De zee
- 2.2. Reviews over zeeorganismen

3. Vacatures, beurzen en fondsen

- 3.1. CLS in Toulouse zoekt fysisch oceanograaf
- 3.2. Toegang tot kustobservatoria en calibreringsfaciliteiten voor wetenschappers en ingenieurs

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

- 4.1. Verband tussen toename beschadigde vis in de Noordzee in 2012 en de pulsvisserij?
- 4.2. Zeeanemoon levert insecticiden en pijnstillers van morgen

5. Nieuwe projecten zee- en kustonderzoek

- 5.1. Microplastics - Een bedreiging voor het 2-Zeeën gebied?

6. Zeewaarnemingen

- 6.1. Purperslak terug na 30 jaar afwezigheid

7. Varia

- 7.1. Olivijnpoeder uitstrooien in oceaan blijkt inefficiënte manier van geo-engineering
- 7.2. Relatie tussen vulkanische activiteit en klimaat werkt in twee richtingen

8. Vraagbaak

- 8.1. Wetenschapper, gun Eos een blik achter je schermen!
- 8.2. Oproep: bevroren strand- en zeebeelden winter 1962-63

1.1. Naar een sterker marien biotechnologieonderzoek in Europa

Welke marien-biotechnologische onderzoeksresultaten zijn het van de naad? Wat zijn de lopende projecten en welke grote initiatieven staan op stapel? Wat zijn de uitdagingen voor het onderzoek en de financiering ervan binnen Europa? Hoe ver staat het met de oprichting van het Europese Research Area (ERA-NET) rond MARINEBIOTECH? Tijdens de eindconferentie van het project CSA MARINEBIOTECH (Brussel, 11-12 maart 2013) worden al deze vragen besproken. De conferentie is zowel bedoeld voor wetenschappers, de industrie als beleidsmakers en andere belanghebbenden die bezig zijn met of geïnteresseerd zijn in het uitbouwen van een sterkere mariene biotechnologie in Europa. Inschrijven voor de conferentie kan nog tot 1 maart. Meer info op de website van het project CSA MARINEBIOTECH:

Link: <http://www.marinebiotech.eu/conference>

[top]

1.2. Conferentie over de biologie van diepzeevis in Glasgow

De diepzee, het grootste mariene ecosysteem ter wereld, huisvest een ongelooflijke diversiteit aan vissen. Zeker nu er steeds meer onderwaterrobots kunnen ingezet worden in expeditie naar de diepere delen van de oceaan, ontdekken we er alsmaar nieuwe vissoorten. De kennis over hun evolutie, ecologie en fysiologie staat nog in de kinderschoenen, maar groeit succesvol. Het jaarlijkse symposium van de "Fisheries Society of the British Isles" wil dan ook in 2013 de vloer geven aan de onderzoekers voor het presenteren van hun nieuwste resultaten. Het symposium wordt van 8 tot 11 juli gehouden in Glasgow in Schotland.

Link: <http://www.fsbi.org.uk/conference2013/symposium-theme/>

[top]

1.3. Kustforum 2013 in Oostende

Op 27 februari 2013 vindt reeds voor de vijfde maal het kustforum plaats: een jaarlijks evenement waarmee het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer het woord wil geven aan alle betrokkenen aan de Kust. De 2013-editie staat volledig in het teken van mobiliteit en ruimtelijke planning aan en op zee.

Want niet alleen aan de landzijde, maar ook op zee zelf is het vaak een drukte van jewelste. Wie mag van welke ruimte gebruik maken, en hebben we eigenlijk nog voldoende ruimte op zee? Als u bekommerd bent om de Kust en u bepaalde thema's of problemen wilt aankaarten, dan is dit forum dé plaats om uw stem te laten horen en zo mee vorm te geven aan het kustbeleid. Meer informatie over lokatie, programma en gratis inschrijving:

Link: <http://www.vliz.be/docs/Vlazine/14-01/Kustforum2013.pdf>

[top]

1.4. Marine Art - zeewetenschappen zetten zeil naar de kunstwereld

Tussen 2 en 6 februari 2013 wordt in Gent de gratis toegankelijke kunsttentoonstelling MarineArt gehouden. Dit als sluitstuk van een intensief en uniek samenwerkingsproject, waar mariene wetenschappers van de Universiteit Gent inspiratie bezorgden aan de kunstenaars van de Academie voor Beeldende Kunst in Gent. De coördinatie van Marine Art gebeurde door het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ).

Link: <http://www.vliz.be/NL/home/&p=show&id=3286>

[top]

1.5. Registratie voor Jongerencontactdag 2013 en voorafgaande VLIZ mini-symposium nu open!

Met een totaal van 80 abstracts ingediend zijn we er zeker van dat de VLIZ Jongerencontactdag 2013 op vrijdag 15 februari weer een must is om het nieuwste zeeonderzoek uit onze regio te leren kennen. Registreren dus snel! Nieuw dit jaar is dat de Jongerencontactdag op donderdag (14 februari) wordt voorafgegaan door het VLIZ mini-symposium 'Marine Observations in the Southern Bight of the North Sea', waar we je graag het onderzoek en de onderzoekers van de instellingen uit de bredere regio van de Zuidelijke Noordzee willen voorstellen.

Link: <http://www.vliz.be/NL/HOME/&p=show&id=3283>

[top]

2.1. Honderd kindervragen. De zee

In een mooi geïllustreerd boek zochten Bruno Remaut en Bart Vandepoele (VBNC De Nachtegaal) antwoorden op 100 veel gestelde kindervragen over de zee.

Heb je altijd al willen weten of vissen drinken, hoe een schelp zwemt, waarom potvissen aanspoelen of waar het zout uit

de zee vandaan komt? Dat kan dankzij dit nieuwe boekje, uitgegeven door de Stichting Kunstboek. Het boek is voor 14 EUR te koop bij De Nachtegaal.

Link: <http://www.stichtingkunstboek.com/default.asp?boek=577&so=36>

[\[top\]](#)

2.2. Reviews over zeeorganismen

Voor wie degelijke syntheses zoekt over de anatomie, ecologie en biogeografie van bepaalde taxa van zeeorganismen is er een nieuw kanaal. Het wetenschappelijk tijdschrift PLOS ONE is immers een nieuwe collectie opgestart rond dit thema, gelinkt aan het Wereldregister van Mariene Soorten (WoRMS, www.marinespecies.org).

Via dit kanaal kun je nu alvast reviews vinden van bijvoorbeeld mariene reptielen, brokkelsterren, sponzen of isopoden. Ook kun je er een algemeen overzichtsartikel (Costello et al, 2012) downloaden.

Deze collectie werd in het leven geroepen door de editors van WoRMS, een open-access online databank die informatie bevat over alle mariene soorten, alsook een aantal van hun zoetwater en terrestrische verwanten.

De collectie geeft syntheses over onze huidige kennis van de mariene biodiversiteit, en complementeert zo de WoRMS databank. De publicaties kunnen elk taxonomisch niveau behandelen, gaande van soort tot phylum. De inhoud van de verschillende publicaties kan sterk variëren en is grotendeels afhankelijk van de beschikbaarheid van informatie en de specifieke interesse van de auteurs, hoewel elke publicatie toch wel info bevat over o.a. de anatomie, ecologie, biogeografie en economisch belang van de behandelde groep.

In analogie met de open-access filosofie van het Wereldregister van Mariene Soorten, is ook de publicatie collectie vrij beschikbaar voor iedereen. Naarmate nieuwe publicaties verschijnen, zullen deze toegevoegd worden aan deze collectie.

Link: <http://www.ploscollections.org/marinespecies>

[\[top\]](#)

3.1. CLS in Toulouse zoekt fysisch oceanograaf

De "Ocean Modelling Group" binnen het departement "Space Oceanography" van het CLS in Toulouse (Frankrijk) is dringend op zoek naar een modelleur (post-doc niveau) voor het opzetten van een operationeel voorspellingssysteem voor de Indonesische zeeën.

Contacteer Dr. Benoît Trachant (Senior Data Assimilation Expert, Ocean Modelling Group) voor meer informatie over de jobinhoud en condities: btrachant@cls.fr of +33 561 394 924.

[\[top\]](#)

3.2. Toegang tot kustobservatoria en calibreringsfaciliteiten voor wetenschappers en ingenieurs

Het Europese FP7-project JERICO (Towards a Joint European Research Infrastructure network for Coastal Observatories) heeft tot doel om de verschillende geautomatiseerde monitoringssystemen, die in Europese kustwateren ingezet worden, beter te integreren. Wetenschappers of onderzoeksgroepen kunnen momenteel toegang vragen tot (een deel van) deze infrastructuren. Nog tot 18 maart 2013 loopt de (tweede) call voor transnationale toegang tot JERICO's infrastructuren.

Zo krijgen wetenschappers en ingenieurs momenteel de kans om metingen uit te voeren of zaken te testen op verschillende "ferrybox lines" (in de Baltische Zee, de Noordzee en de Atlantische Oceaan) en meerdere vaste platforms en gliders (in de Noordzee en Middellandse Zee). Ook worden enkele laboratoria opengesteld voor de calibratie van apparatuur. Meer details over deze oproep zijn te vinden op de JERICO website.

Link: <http://www.jerico-fp7.eu/TNA>

[\[top\]](#)

4.1. Verband tussen toename beschadigde vis in de Noordzee in 2012 en de pulsvisserij?

Het verschijnen van grote hoeveelheden platvis en enkele rondvissen met open wonden in de vangsten van vissers in de zuidelijke Noordzee waren in 2012 een bron van onrust. Spontaan werd een verband gelegd met de nieuwe pulsvisserij. ILVO en UGent onderzochten de vissen histologisch, maar kunnen momenteel nog geen oorzakelijk verband tussen beide aantonen.

De tussentijdse bevindingen werden neergeschreven in een technische infofiche. Het ILVO en de UGent voeren

momenteel testen uit in proeftanks om na te gaan welke effecten elektrische pulskorren hebben op vissen en andere zeedieren. We kijken uit naar hun resultaten.

Link: http://www.vliz.be/docs/brochures/ILVOFiche_BeschadigdeVis&Pulsvisserij.pdf

[top]

4.2. Zeeanemoon levert insecticiden en pijnstillers van morgen

Slecht nieuws voor schadelijke insecten, goed nieuws voor de mens. Onderzoekers van het Laboratorium voor Toxicologie van de KU Leuven ontdekten dat het gif van de zeeanemoon een insecticide is: straffer dan DDT én milieuvriendelijk. Bovendien ligt het mogelijk aan de basis van een nieuwe generatie pijnstillers. "Hoe meer we over dit soort giften ontdekken, hoe meer ze een vriend van de mens blijken, in plaats van een vijand."

Bron: Natuurbericht (07.01.2013)

Link: <http://www.natuurbericht.be/?id=9973&Eid=9598>

[top]

5.1. Microplastics - Een bedreiging voor het 2-Zeeën gebied?

Op 1 juli 2012 startte het grensoverschrijdend onderzoek van 5 wetenschappelijke instituten naar de aanwezige microplastics in de Noordzee. Europa zet hiervoor drie miljoen euro en 20 onderzoekers in. Het project wordt uitgevoerd onder leiding van ILVO (België) samen met instituten uit Frankrijk (Ifremer en Université de Brest), Nederland (Deltares) en Groot-Brittannië (Cefas) en loopt tot 30/09/14.

Link: <http://andere.fb.email.addemar.com/c23/e146639/he7798/l1799/document.pdf>

[top]

6.1. Purperslak terug na 30 jaar afwezigheid

Vroeger was deze slak algemeen aanwezig op strandhoofden aan de Belgische kust, waar ze zich o.a. tegoed deed aan mosselen. Maar midden jaren '70 werd deze slakkensoort almaar zeldzamer - zowel in België als in onze buurlanden - als gevolg van het gebruik van anti-aangroeiwerk op scheepsrompen die de slakken steriel maakt. In België werd de soort zelfs als uitgestorven beschouwd. Sinds 2008 moet wereldwijd alle TBT-houdende verf van scheepsrompen verwijderd zijn. En het heeft effect...

Link: <http://www.natuurbericht.be/index.php?id=9710>

[top]

7.1. Olivijnpoeder uitstrooien in oceaan blijkt inefficiënte manier van geo-engineering

Volgens sommige geo-ingenieurs is het uitstrooien van olivijnpoeder in de oceanen dé oplossing voor het teveel aan CO₂. Het fijngemalen gesteente neemt het broeikasgas op, gaat de verzuring tegen en dient in sommige, silicium-arme gebieden als meststof voor wieren die de CO₂ inbouwen in hun kalkskelet en na hun dood de diepte insturen.

Wetenschappers van het Alfred Wegener instituut in Bremerhaven berekenden dat het positief effect teniet zou worden gedaan door de energie die het zou kosten om de gesteenten zeer fijn te vermalen.

Lees het origineel onderzoeksartikel in het open access tijdschrift Environmental Research Letters:

P. Köhler e.a. (2013). Geoengineering impact of open ocean dissolution of olivine on atmospheric CO₂, surface ocean pH and marine biology - http://iopscience.iop.org/1748-9326/8/1/014009/pdf/1748-9326_8_1_014009.pdf. Bijdrage gebaseerd op artikel op Wetenschap24:

Link: <http://www.wetenschap24.nl/nieuws/artikelen/2013/jan/olivijn-en-CO2.html>

[top]

7.2. Relatie tussen vulkanische activiteit en klimaat werkt in twee richtingen

In een studie van het internationale tijdschrift "Geology" tonen onderzoekers van GEOMAR Helmholtz Centre for Ocean Research (Kiel, Duitsland) en Harvard University (Massachusetts, USA) aan dat klimaatwijzigingen het optreden van aardbevingen beïnvloeden.

Vulkanische activiteit kan door de uitstoot van asdeeltjes de zonneinstraling beperken en zo de temperaturen regionaal doen dalen gedurende langere periodes. Dit is alom bekend. Nu blijkt uit de resultaten van het langlopend project "Fluids and Volatiles in Subduction Zones" dat ook het omgekeerde waar is. Bij een vergelijking tussen het klimaat en het voorkomen van aardbevingen in het Pacifische gebied de voorbije 1 miljoen jaar, bleken periodes van verhoogde

vulkanische activiteit voorafgegaan te worden door periodes van snelle opwarming. De verklaring dient gezocht te worden in de spanning die ontstaat wanneer terzelfdertijd het zeeniveau stijgt (druk op oceanische tektonische platen stijgt) en grote hoeveelheden landijs smelten (druk op continentale platen daalt).

Link: <http://geology.gsapubs.org/content/early/2012/11/30/G33419.1>

[top]

8.1. Wetenschapper, gun Eos een blik achter je schermen!

Eos wil zijn lezers tonen hoe het leven van wetenschappers er dagdagelijks uitziet. Ze roepen op om een foto van je werkplek of van jezelf aan het werk (outdoor bijvoorbeeld), samen met een korte beschrijving, door de tweeten (https://twitter.com/eos_magazine > hashtag #mijnlab) of mailen (kim.verhaeghe@cascade.be met in subject line "#mijnlab"). Eos verzamelt alle foto's op hun website. Ze verloten drie jaarabonnementen onder alle inzenders. Hierbij een warme oproep om ook het reilen en zeilen te tonen van de mariene wetenschappers!

Link: <http://www.eoswetenschap.eu/artikel/mijnlab-de-werkplek-van-de-wetenschapper>

[top]

8.2. Oproep: bevroren strand- en zeebeelden winter 1962-63

De winter van 1962-63 wordt in ons land als de strengste winter beschouwd sinds het begin van de meteorologische waarnemingen. De ondiepste delen van de Noordzee lagen weken dichtgevroren en ook de stranden zagen er met de vele opgehoopte ijsschotsen heel bizar uit. Ten behoeve van een tentoonstelling over "1962-63, vijftig jaar later" te Koksijde, zijn we op zoek naar markante beelden van onze bevroren kust.

Wie markante foto's of filmopnames in bezit heeft van bevroren stranden of van een begaanbare Noordzee uit de winter 1962-63, kan contact opnemen met jan.seys@vliz.be.

[top]

DISCLAIMER

VLIZINE heeft als doel informatie te verstrekken. Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Uw adres opgenomen in onze e-zine rondzendlijst wordt niet aan derden doorgegeven zonder uw toestemming en wordt niet gebruikt voor commerciële doeleinden.

COPYRIGHT

Copyright © 2013 Vlaams Instituut voor de Zee. Delen uit dit e-zine mogen in andere publicaties worden overgenomen, maar uitsluitend met bronvermelding. Deze publicatie mag wel in haar geheel ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

LID WORDEN VAN HET VLIZ KAN

Meer info vindt u op onze website.

WEBSITE

www.vliz.be

Vlaams Instituut voor de Zee
Flanders Marine Institute
VLIZ – InnovOcean site
Wandelaarkaai 7
8400 Oostende
Tel. +32-(0)59-34 21 30
Fax +32-(0)59-34 21 31
<http://www.vliz.be>